

ศาลยกฟ้องคดีอาญา ... ต้องห้ามรับราชการตำรวจหรือไม่ !

จัดทำโดยนางสาว นิตา บุญยรัตน์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
กลุ่มเผยแพร่วารสารทางวิชาการและวารสาร
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

คุณสมบัติในการเข้ารับราชการที่สำคัญประการหนึ่งที่กฎหมายแทบทุกฉบับกำหนดไว้คือ การไม่เป็นผู้ประพฤติดูหมิ่นเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี เช่นตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔๘ (๖) ประกอบกับกฎ ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒ วรรคหนึ่ง (๒) กำหนดว่า ผู้ที่จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตำรวจต้องไม่เป็นผู้ประพฤติดูหมิ่นเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจหรือรวมถึงข้าราชการประเภทอื่นที่กำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามไว้เป็นอย่างดีเหมือนกัน จะต้องไม่เป็นผู้ประพฤติดูหมิ่นเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีเพื่อมิให้ถูกตัดสิทธิการเข้ารับราชการ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายหลาย ๆ ฉบับ หรือแม้แต่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ได้ให้ความหมายของการไม่เป็นผู้ประพฤติดูหมิ่นเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีไว้ ในการวินิจฉัยลักษณะต้องห้ามดังกล่าว จึงต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี

ดังเช่น ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในคดีนี้ซึ่งเป็นเรื่องของนายศรี (นามสมมติ) ได้สอบเข้ารับราชการตำรวจ กลุ่มสายงานป้องกันและปราบปรามตามประกาศของกองบัญชาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่ไม่ผ่านภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งทำให้ไม่มีรายชื่อของนายศรีเป็นผู้สอบได้

นายศรีจึงขอตรวจผลการสอบจากเจ้าหน้าที่ ได้รับแจ้งว่าคณะกรรมการดำเนินการสอบแข่งขันตัดสินคดีไม่ให้เป็นผู้สอบแข่งขันได้ เนื่องจากเคยต้องหาคดีอาญา ข้อหาลักทรัพย์ ปลอมเอกสาร และใช้เอกสารปลอม แม้ศาลจังหวัดจะมีคำพิพากษายกฟ้องและศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืน แต่เป็นการยกฟ้องเพราะอัยการ (โจทก์) ไม่สามารถนำพยานหลักฐานมายืนยันความผิดของนายศรีได้ ไม่ใช่การยกฟ้องเพราะไม่ใช่ผู้กระทำความผิด แต่เป็นเรื่องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย จึงถือว่านายศรีเป็นผู้ประพฤติดูหมิ่นเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีตามข้อ ๒ วรรคหนึ่ง (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ ทำให้ขาดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๔๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

หลังจากนายศรีมีหนังสือขอความเป็นธรรมแล้ว จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกองบัญชาการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติต่อสิทธิที่จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งเพื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ

คดีนี้มีประเด็นที่น่าสนใจว่า กรณีที่นายศรีเคยมีประวัติถูกดำเนินคดีอาญาซึ่งศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากฝ่ายโจทก์ไม่สามารถนำพยานหลักฐานมายืนยันความผิดได้และคดีถึงที่สุดแล้วพฤติการณ์ดังกล่าวถือเป็นผู้ประพฤติดูหมิ่นเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ซึ่งจะทำให้ขาดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นข้าราชการตำรวจหรือไม่ ?

คดีนี้ทั้งศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยในแนวทางเดียวกันว่า พฤติการณ์ยังไม่ถึงขั้นเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีตามมาตรา ๔๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีไม่ให้เป็นผู้สอบแข่งขันได้ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๔๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

โดยศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อพยานหลักฐานและเอกสารในสำนวนคดีอาญายังไม่อาจยืนยันได้ว่านายศรีเป็นผู้ลักทรัพย์และปลอมข้อความในเช็คหรือไม่ นอกจากนั้น การเก็บรักษาและการใช้เช็คตามคำเบิกความของผู้ครอบครองเช็คก็ไม่ปรากฏว่าได้ใช้ความระมัดระวังในการดูแลเช็คที่ถูกลักไป และ

ได้มีการลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คล่วงหน้าโดยไม่มีการระบุจำนวนเงินหรือขีดคร่อมเช็ค ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวอาจมีบุคคลอื่นนอกจากนายศรีรู้ว่ามิใช่เช็คที่ลงลายมือชื่อส่งจ่ายล่วงหน้า โดยไม่มีการระบุข้อความในเช็คและลักเช็คไปปลอมข้อความในเช็คได้ ส่วนลายมือชื่อที่เขียนในเช็คก็ไม่อาจรับฟังได้ว่านายศรีเป็นคนปลอมข้อความในเช็คหรือไม่ ทั้งพนักงานอัยการก็ไม่ได้ตัวนาย ท. ซึ่งเป็นผู้เบิกถอนเงินจากธนาคารมาเบิกความต่อศาล และคำให้การในชั้นสอบสวนของนาย ท. เป็นคำขัดท้อระหว่างผู้กระทำผิดและเป็นการกระทำเพื่อให้ตนเองพ้นผิด จึงเป็นพยานบอกเล่าที่มีน้ำหนักน้อยไม่อาจรับฟังลงโทษนายศรีได้ จึงต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้นายศรี พิพากษายกฟ้องคดีถึงที่สุด

ทั้งนี้ แม้คำพิพากษาคดีอาญาจะมีได้ยกฟ้องด้วยเหตุที่นายศรีมิได้กระทำความผิดตามฟ้องก็ตาม แต่เมื่อพยานหลักฐาน เอกสารในสำนวนคดีอาญาไม่อาจยืนยันได้ว่านายศรีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พฤติการณ์ของนายศรีจึงยังไม่ถึงขั้นเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

ในส่วนของคำพิพากษานั้น คดีนี้นายศรีได้ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกองบัญชาการศึกษา ปฏิบัติต่อสิทธิที่จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งเพื่อเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาคำขอของนายศรีแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่นายศรีขอให้เพิกถอนประกาศรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ในส่วนที่ไม่มีชื่อของนายศรี และให้บรรจุแต่งตั้งให้นายศรีเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจตามตำแหน่งที่สอบแข่งขัน ซึ่งในเรื่องนี้ ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้เพิกถอนประกาศรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ในส่วนที่ไม่มีรายชื่อนายศรีเป็นผู้ผ่านการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติต่อสิทธิของนายศรีให้เป็นผู้มีสิทธิสอบเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจและดำเนินการพิจารณาผลการสอบแข่งขันตามขั้นตอนของกฎหมาย เฉพาะรายของนายศรีภายใน ๓๐ วัน (*คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗๖๙/๒๕๕๗*)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับบุคคลทั่วไปที่ประสงค์จะสอบแข่งขันเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการว่า นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมในเรื่องความรู้ความสามารถตรงตามตำแหน่งที่สอบแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข้ารับราชการ ซึ่งแม้ว่าในที่สุดองค์กรวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท (ศาลปกครอง) จะได้อนุมัติว่าไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีก็ตาม แต่กระบวนการและขั้นตอนในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงก็อาจต้องใช้เวลานานทำให้เสียสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามเวลาที่ควรจะได้ไปอย่างน่าเสียดาย ดังนั้น หากบุคคลใดประสงค์จะเข้ารับราชการ จึงต้องให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตประจำวันด้วยความระมัดระวังไม่ให้มีพฤติการณ์ใด อันจะนำไปสู่ความเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี หรือมีประวัติดังพร้อยหรือมีมลทินมัวหมอง ซึ่งจะเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเข้ารับราชการตามกฎหมาย และนอกจากนี้ คดีนี้ยังเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับฝ่ายปกครองในการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลเกี่ยวกับความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี แม้กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าการกระทำเช่นใดถือเป็นความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีไว้ แต่การวินิจฉัยจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณี ๆ ไป ซึ่งจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบและรอบด้าน โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และปรับข้อเท็จจริงดังกล่าวกับข้อกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ว่าเป็นความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีหรือไม่ ดังเช่นคดีที่ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ กรณีผู้สมัครสอบเคยถูกจับกุมเนื่องจากมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครอง (*คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๖๘๔/๒๕๕๗*) หรือผู้สมัครสอบเคยถูกจับกุมเนื่องจากพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต (*คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๐๕/๒๕๕๕*) ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวถือว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี